

Школска 2012/2013. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

3. разред

Шифра: _____

Поени

Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–15 (реченице су, ради лакшег сналажења, обележене бројевима):

(1) Готово сасвим стопљена са околином, туатара се тешко уочава у природи. (2) А није мала ствар наћи се очи у очи с овим гуштероликим гмизавцем, који је оправдано назван живим фосилом. (3) Туатара некад зна сатима да се излежава на камену и нетремице гледа у једну тачку, широм отворених очију. (4) Не чуди стрпљење којим ју је обдарила природа: туатара на овој планети живи већ више од 200 милиона година.

1.	Синтаксичка јединица <i>готово сасвим стопљена са околином</i> (из 1. реченице) назива се _____ (допуни).	
2.	Реченицу <i>Туатара се тешко уочава у природи</i> преобликуј тако да буде активна (при томе несвршени глагол замени свршеним): _____.	
3.	Мотивна реч изведенице <i>околина</i> гласи _____ (допуни).	
4.	Глагол <i>уочити</i> добијен је: а) префиксацијом; б) суфиксацијом; в) истовременом префиксацијом и суфиксацијом. Заокружи слово испред тачног одговора.	
5.	Синтагма <i>живим фосилом</i> (из 2. реченице) има синтаксичку функцију: а) неправог објекта; б) допунског предикатива; в) зависног члана придевске синтагме. Заокружи слово испред тачног одговора.	
6.	Синтаксичка јединица <i>наћи се очи у очи с овим гуштероликим гмизавцем</i> (из 2. реченице) назива се _____ (допуни).	
7.	Именичка синтагма <i>мала ствар</i> (из 2. реченице) има следећу синтаксичку функцију: _____ (допуни).	
8.	Именица <i>сатима</i> (у 3. реченици) стоји у следећем падежу: _____ (допуни).	
9.	<i>Нетремице</i> (из 3. реченице) значи: а) не померајући се; б) не трепћући; в) не скрећући поглед; г) не обраћајући пажњу ни на шта око себе. Заокружи слово испред тачног одговора.	
10.	Реч <i>широм</i> (из 3. реченице) има синтаксичку функцију: а) зависног члана придевске синтагме; б) прилошке одредбе; в) атрибута. Заокружи слово испред тачног одговора.	

11.	У следећој реченици глагол <i>гледати</i> стоји у презенту. Преформулиши реченицу тако што ћеш тај глагол ставити у одговарајући глаголски прилог (пази на интерпункцију!): Туатара некад зна сатима да се излежава на камену и нетремице гледа у једну тачку. _____	
12.	Глагол <i>чудити</i> (из 4. реченице) стоји у следећем облику: а) персоналном; б) имперсоналном; в) финитном; г) инфинитном. Заокружи слова испред тачних одговора.	
13.	Број 200 напиши словима, на оба начина: _____.	
14.	Ако правописни знак две тачке у 4. реченици заменимо тачком, онда на почетку реченице која следи за тачком треба да додамо једну реч. Напиши је: Не чуди стрпљење којим ју је обдарила природа. _____, туатара на овој планети живи већ више од 200 милиона година.	
15.	Именица <i>туатара</i> је у тексту употребљена у једнини, али означава све јединке своје врсте. Таква употреба резултат је: а) хиперболе; б) метонимије; в) метафоре. Заокружи слово испред тачног одговора.	
16.	Подвуци префиксоиде: аутоанализа, самопосматрање, микроструктура, деблокада.	
17.	Упиши запете тамо где је то потребно: Амерички патуљаста сомић најнеомиљенија неаутохтона риба наших крајева толико је бројна да је по масовности надмашила чак и бабушку. Најчешће га зову цверглан прилагодивши немачку реч <i>Zwerg</i> што значи „патуљак“.	
18.	Подвуци реч у којој постоји суфиксоид <i>-фил</i> : аустрофил, каранфил, профил, хлорофил.	
19.	Подвуци транскрибована имена: Петар, Пјотр, Пётр, Petar, Pjotr.	
20.	Исправи мало слово у велико тамо где је то потребно: Кажу да пун месец утиче на понашање, а да утицаја имају и експлозије на сунцу, као и сунчеве пеге.	

Срећан рад!

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2012/2013. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

3. разред

Решења

1. придевска синтагма
2. *Туатару је тешко уочити у природи.*
3. *около*
4. в)
5. б)
6. глаголска синтагма
7. именског дела предиката / именског копулативног предикатива
8. инструменталу
9. б)
10. а)
11. *Туатара некад зна сатима да се излежава на камену, нетремице гледајући у једну тачку.*
12. а), в)
13. *двеста (двјеста), две (двије) стотине* (било којим редоследом!)
14. *Наиме*
15. б)
16. аутоанализа, микроструктура
17. Амерички патуљаста сомић, најнеомиљенија неаутохтона риба наших крајева, толико је бројна да је по масовности надмашила чак и бабушку. Најчешће га зову цверглан, прилагодивши немачку реч *Zwerg*, што значи „патуљак“.
18. *аустрофил*
19. *Петар, Пјотр, Petar, Pjotr*
20. *Сунцу, Сунчеве*